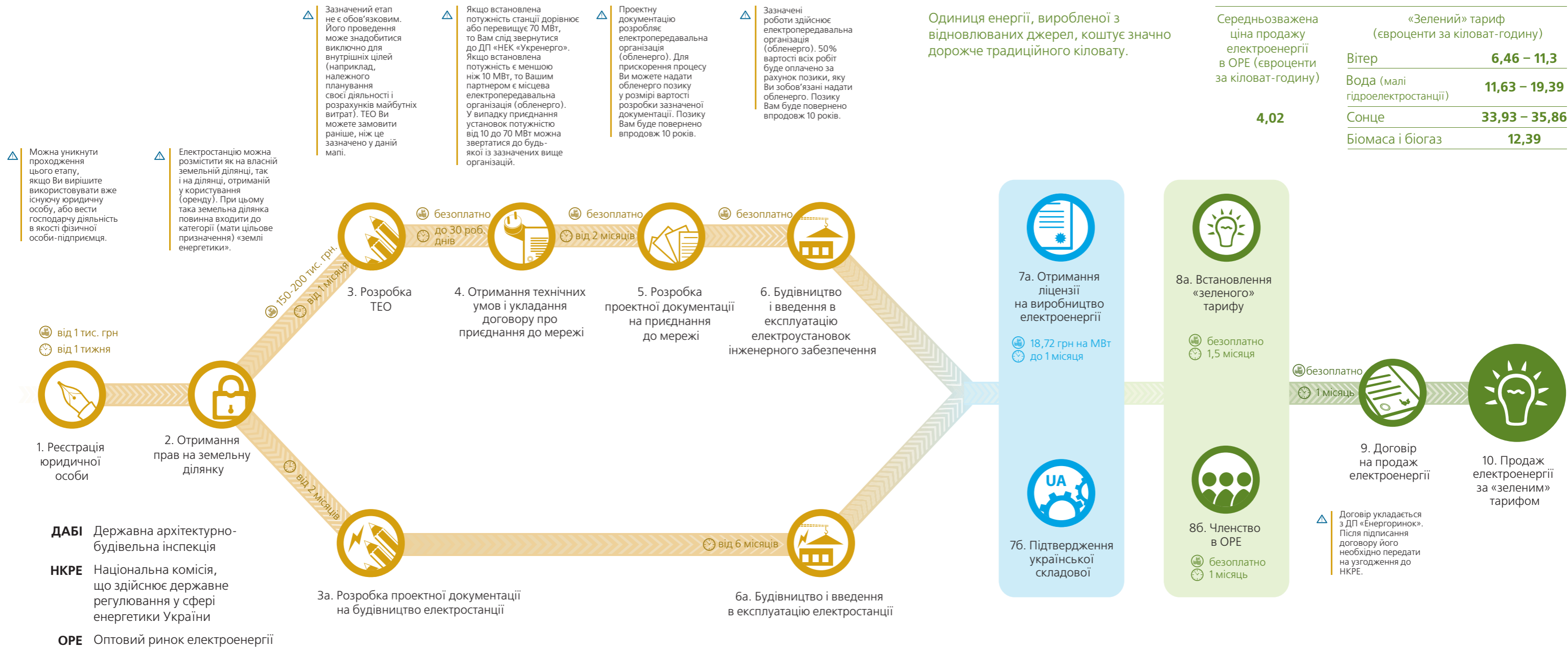

Як отримати «зелений» тариф

Що і з чого ми виробляємо?

ЩО: Генерація (електроенергія) або Когенерація (електроенергія і тепло)
 З ЧОГО: Вода, вітер, сонце, біомаса або біогаз

«Зелений» тариф – це спеціальний тариф, за яким закуповується електроенергія, вироблена з відновлюваних джерел: сонця, вітру, води і біомаси.

В Україні «зелений» тариф законодавчо введено у 2009 році на період до 2030 року.

Різниця між звичайним і «зеленим» тарифами:

Середньозважена ціна продажу електроенергії в ОРЕ (євроценти за кіловат-годину)	«Зелений» тариф (євроценти за кіловат-годину)
4,02	Вітер 6,46 – 11,3
	Вода (малі гідроелектростанції) 11,63 – 19,39
	Сонце 33,93 – 35,86
	Біомаса і біогаз 12,39

Одиниця енергії, виробленої з відновлюваних джерел, коштує значно дорожче традиційного кіловату.

У партнерстві з:

Цей документ розроблено Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC). Інформація, принципи, тарифи, процедури і рекомендації, представлені у документі, призначені виключно з інформаційною метою і не повинні розглядатися як вичерпний огляд і використовуватися для досягнення будь-яких цілей. Цей документ представлено без будь-якої гарантії, включаючи гарантію на те, що його зміст не містить помилок або може використовуватися у будь-яких конкретних цілях. IFC не несе жодної відповідальності, якщо в результаті використання інформації, наданої у цьому документі, настануть збитки, шкода або юридична відповідальність перед третьою особою. Виключно користувач несе будь-яку відповідальність і ризики, пов'язані з використанням інформації, що міститься у цьому документі. Цей документ розповсюджується за умови, що його не буде надано у тимчасове платне користування, не буде продаватися, використовуватися або будь-яким іншим чином розповсюджуватися з метою отримання прибутку без отримання попередньої письмової згоди на те від IFC. Інформацію складено станом на 1 квітня 2013 року. Для отримання оновленої інформації, будь ласка, звертайтеся за адресою csrrp@ifc.org.

1. Реєстрація юридичної особи

Виробництво електричної енергії може здійснюватися через вже існуючу компанію. Для цього їй необхідно додати до свого статуту нові види діяльності: виробництво і продаж електроенергії. Проте, оскільки для виробників «зеленої» енергії передбачені податкові пільги, рекомендуємо оформити самостійну юридичну особу, яка займатиметься продажем електроенергії. Це спростить процедуру розрахунку доходів, отриманих у результаті виробництва «зеленої» енергії, і спростить отримання податкових пільг.

Реєстрація нової юридичної особи забере близько 1-2 тижнів (за виключенням акціонерного товариства, створення якого потребує більше часу).

2. Отримання прав на земельну ділянку

Електрогенеруючі установки може бути розміщено лише на земельних ділянках із цільовим призначенням «землі енергетики». Якщо Ви володієте земельною ділянкою з іншим цільовим призначенням, то таке призначення необхідно буде змінити. Якщо Ви не маєте у своїй власності підходящої земельної ділянки, то її можна буде придбати або отримати у користування (оренду) у приватних осіб або органів державної влади і місцевого самоврядування. Особливу обережність слід виявити із землями сільськогосподарського призначення – у більшості випадків їхнє відчуження, а також зміна цільового призначення є забороненим. Процедура зміни цільового призначення будь-якої земельної ділянки є досить довготривалою і витратною. Особливо багато часу забирає процес землевідведення ділянок, що знаходяться у комунальній і державній власності, а також оформлення прав на них.

3. Розробка ТЕО

Розробка ТЕО не є обов'язковою процедурою і, як правило, здійснюється потенційним інвестором для своїх внутрішніх цілей. Відповідно, розробка ТЕО не є прив'язаною до будь-якого етапу і може бути здійсненою на будь-якому етапі впровадження проекту. Вихідні дані для розробки ТЕО можуть бути отримані у НЕК «Укренерго» або облenerго (в залежності від планованої встановленої потужності електроустановки). Під час розробки ТЕО слід враховувати вимоги до «місцевої складової», що містяться у законодавстві і описані нижче.

За. Розробка проектної документації на будівництво електростанції

Проектна документація розробляється спеціалізованими проектними організаціями на підставі містобудівних умов і обмежень, технічних умов і завдання на проектування. Містобудівні умови і обмеження видаються ДАБІ безоплатно впродовж 7 днів з моменту надходження відповідної заяви. Технічні умови видаються органами/установами, відповідальними за інженерне забезпечення об'єкту будівництва (водо-, тепло-, енерго-, газопостачання, каналізація, зовнішнє освітлення тощо) як правило впродовж 15 днів з моменту надходження відповідної заяви. Завдання на проектування складається замовником будівництва за узгодженням із проектувальником. Якщо електростанція кваліфікується в якості об'єкту будівництва 4-5 категорії складності, то проектна документація обов'язково проходить експертизу на предмет отримання нормативів з питань санітарного і епідемічного добробуту населення, екології, охорони праці, енергозбереження, пожежної, техногенної, ядерної і радіаційної безпеки, міцності, надійності, довговічності будівель і споруд, їхньої експлуатаційної безпеки і інженерного забезпечення.

3б. Будівництво і введення в експлуатацію електростанції

Всі об'єкти будівництва в Україні розподілено законодавством на 5 груп складності будівництва, і для об'єктів 1-3 і 4-5 груп встановлено різний правовий режим. Категорія складності об'єкту будівництва встановлюється в залежності від: 1) розрахункової кількості людей, одночасне перебування яких прогнозується всередині об'єкта будівництва; 2) кількості людей, що можуть бути піддані небезпеці, перебуваючи поза об'єктом будівництва; 3) ступені небезпеки об'єкта внаслідок його поломки або зупинення експлуатації. Категорія будівництва визначається проектувальником і замовником на етапі розробки проектної документації. В процесі будівництва електростанції 1-3 категорії складності знадобиться вчинення таких дій:

- реєстрація декларації про початок підготовчих робіт (у випадку виносу інженерних мереж і видалення зелених насаджень);
- реєстрація декларації про початок будівельних робіт;
- реєстрація декларації про готовність об'єкта до експлуатації.

У свою чергу для будівництва електростанції 4-5 категорії необхідно здійснити такі кроки:

- реєстрація декларації про початок підготовчих робіт (у випадку виносу інженерних мереж і видалення зелених насаджень);
- отримання дозволу на здійснення будівельних робіт;
- складання акту готовності об'єкта до експлуатації і отримання на його підставі сертифікату.

4. Отримання технічних умов і укладання договору про приєднання до мережі

Відповідь на запитання «До кого слід звертатися за технічними умовами і договором?» залежить від встановленої потужності електростанції, що приєднується. Якщо встановлена потужність дорівнює або перевищує 70 МВт, то Вам слід звертатися до НЕК «Укренерго». Якщо встановлена потужність є меншою ніж 10 МВт, то звертатися слід до місцевої електропередавальної організації (облenerго). У випадку приєднання установок потужністю від 10 до 70 МВт звертатися можна до будь-якої з зазначених вище організацій. При цьому рішення про те, до яких мереж буде приєднано електростанцію в останньому зі згаданих випадків, буде прийнято з урахуванням впливу електроустановки на якість електричної енергії в зоні можливого приєднання.

Законодавством встановлено 3 різні процедури приєднання до мережі: 1) для когенераційних установок; 2) для вітроелектростанцій, розміщення яких планується у Миколаївській області і Автономній Республіці Крим; 3) для інших установок, що працюють на відновлюваних джерелах енергії.

За загальним правилом (за винятком об'єктів когенерації і вітроелектростанцій в АРК і Миколаївській області) для отримання технічних умов заявникові необхідно надати електропередавальній організації таке:

- заяву про приєднання (за типовою формою);
- ситуаційний план із зазначенням розміщення електроустановки і вкопювання з генерального плану у масштабі 1:2000 або 1:5000 із зазначенням місця розташування електроустановки або земельної ділянки;
- копію довіреності на право укладання договорів;
- копію документа, що підтверджує право власності або користування об'єктом або, у випадку відсутності об'єкта, право власності чи користування земельною ділянкою;
- копію свідоцтва платника ПДВ або свідоцтва про сплату єдиного (фіксованого) податку.

Для отримання технічних умов на приєднання вітроустановок у Миколаївській області або АРК необхідно надати:

- лист (клопотання, заяву) про приєднання із зазначенням сфери діяльності, місцезнаходження і банківських реквізитів замовника, найменування

- електростанції і її місця розташування, мету отримання технічних умов на приєднання;
- підписаний замовником і проектувальною організацією опитувальний лист за типовою формою;
- план із зазначенням місця розташування вітроустановки;
- копію містобудівних умов і обмежень забудови земельної ділянки;
- копію довіреності на право укласти договори

У випадку приєднання когенераційних установок додатково до списку документів, викладеному вище, також додається копія документу, що підтверджує право власності на когенераційну установку і право власності або користування земельною ділянкою для будівництва або реконструкції об'єкту.

5. Розробка проектної документації на приєднання до мережі

За загальним правилом обов'язок з розробки проектної документації на приєднання до електромережі покладається на електропередавальну організацію. У свою чергу заявник може оплатити вартість відповідних робіт шляхом надання електропередавальній організації поворотної фінансової допомоги.

Інше правило застосовується у випадку приєднання когенераційної установки: тут заявник зобов'язаний самостійно забезпечити виготовлення проектної документації, звернувшись за допомогою до осіб, що мають право на виготовлення такої документації (проектувальникам). Виготовлена проектна документація повинна бути переданою на узгодження власникові мереж. Термін такого узгодження не повинен перевищувати 15 робочих днів, і за його результатами складається технічне рішення до проектної документації. Проектна документація електрозабезпечення когенераційної установки напругою вище 1000 В, призначеної для паралельної роботи з об'єднаною енергетичною системою України, повинна бути узгодженою Держенергонаглядом.

6. Будівництво і введення в експлуатацію електроустановок інженерного забезпечення

За загальним правилом обов'язок з будівництва, введення в експлуатацію і підключення електроустановок інженерного забезпечення покладається на електропередавальну організацію. Вартість відповідних робіт можна оплатити шляхом надання електропередавальною організацією поворотної фінансової допомоги.

Інше правило застосовується у випадку приєднання когенераційної установки – тут Ви зобов'язані дотримуватися процедур, серед яких є такі:

- забезпечення будівельно-монтажних робіт;
- проведення приймально-здавальних випробувань (проводяться за участі замовника і підрядників);
- введення в експлуатацію (за загальною процедурою, передбаченою для всіх об'єктів будівництва);
- технічний огляд і перевірка засобів розрахункового обліку і електроустановок інженерного забезпечення (технічна перевірка) електропередавальною організацією;
- підключення установки до електричної мережі (здійснюється власником мереж або НЕК «Укренерго» (у випадку паралельної роботи з енергосистемою України) на підставі Вашої заяви).

Для оформлення акта допуску і проведення технічної перевірки Вам необхідно подати до організації, що передає електрику, відповідну заяву, до якої додати:

- технічні умови приєднання установки;
- проектно-кошторисну документацію;
- акт розмежування балансової належності і експлуатаційної відповідальності сторін або проект цього акта;
- відомості про встановлені і змонтовані засоби обліку електроенергії;
- приймально-здавальний акт між будівельно-монтажною організацією і замовником;
- копію наказу про призначення особи, відповідальної за електрогосподарство, або договір про обслуговування електроустановок організацією, що має право на виконання таких робіт;
- список осіб оперативного і оперативно-ремонтного персоналу, яким дозволяється оформлювати

заявки на відключення і підключення когенераційної установки, вести оперативні перемовини і записи;

- копії виконавчих схем і актів прихованих робіт на електроустановках інженерного забезпечення.

Безпосереднє підключення когенераційної установки до електричної мережі здійснюється власником мереж впродовж 5 робочих днів за умови проходження всіх процедур, передбачених порядком приєднання.

7а. Отримання ліцензії на виробництво електроенергії

Для отримання «зеленого» тарифу необхідна наявність однієї з таких ліцензій: 1) ліцензія на виробництво електроенергії; 2) ліцензія на виробництво теплової і електричної енергії (когенерацію).

Обидві зазначені ліцензії видаються НКРЕ. Для отримання ліцензії на виробництво електроенергії необхідно подати такі документи (у 5 комплектах, 1 з яких нотаріально засвідчується):

- заява;
- довіреність (якщо документи подає представник);
- документ про внесення плати за видачу ліцензії;
- копія статуту (нотаріально засвідчена);
- опис заявленої діяльності (технічні характеристики об'єкту, що генерує енергію; схема електричних з'єднань із зазначенням приладів розрахункового обліку);
- документ, що підтверджує Норматив достатності власних активів суб'єктів підприємницької діяльності (копія бухгалтерської звітності Ф-№1 за звітний період);
- копія документа, що підтверджує право власності на генеруючі потужності або право користування ними (з підтвердженням права власності третьої особи).

У випадку, якщо Ви плануєте займатися когенерацією, то перед тим, як звертатися за ліцензією, Вам необхідно отримати дозвіл *на здійснення робіт підвищеної небезпеки і експлуатації (застосування) машин, механізмів, обладнання підвищеної небезпеки*. Дозвіл видається Державною службою гірничого нагляду та промислової безпеки Укра-

їни на підставі заяви і експертного висновку про дотримання вимог законодавства про охорону праці. Дозвіл видається безплатно впродовж 10 днів з моменту надходження документів. Проте, складання експертного висновку, необхідного для отримання дозволу, є платним. Плата визначається в залежності від різноманітних чинників, зокрема, заявленої кількості працівників, видів робіт або механізмів.

Після того, як зазначений вище дозвіл отримано, Ви можете звертатися за отриманням ліцензії на виробництво теплової і електричної енергії (когенерацію), для чого необхідно подати такі документи (у 5 комплектах, 1 з яких нотаріально засвідчується):

- заява;
- довіреність (якщо документи подає представник);
- документ про внесення плати за видачу ліцензії;
- копія статуту (нотаріально засвідчена);
- опис заявленої діяльності (перелік когенераційних установок; опис системи обліку; копія дозволу на здійснення робіт підвищеної небезпеки і експлуатацію (застосування) машин, механізмів, обладнання підвищеної небезпеки);
- копія документа, що підтверджує право власності на когенераційні установки.

Ліцензія на виробництво електроенергії і ліцензія на когенерацію видаються впродовж 30 календарних днів від дня подання документів.

Ліцензування є платною процедурою – при отриманні ліцензії необхідно сплатити одноразову плату з розрахунку 18,87 грн. за 1 МВт встановленої потужності (для когенераційних установок – додатково 21, 77 грн. за Гкал/годину встановленої потужності). Крім того, ліцензіат зобов'язаний сплатити **поточну вартість ліцензії**, яка розраховується НКРЕ в залежності від встановленої потужності і обсягу поставленої електрики і тепла (на сьогоднішній день для виробників це становить до 1,000 грн. на місяць).

7б. Підтвердження української складової

Для того, аби отримати «зелений» тариф, певна частина обладнання (робіт із будівництва) електростанції повинна мати українське походження. Законо-

давство встановлює вичерпний перелік обладнання (робіт), що може бути зараховано у якості української складової, причому такі переліки затверджено по кожному джерелу енергії (біомасі, біогазу, сонцю і вітру). Вимога щодо української складової не висувається до гідроелектростанцій. Українське походження матеріалів і робіт підтверджується сертифікатами, що видаються Торгово-промисловою палатою України або регіональними торгово-промисловими палатами.

Вид альтернативної енергії	Дата вводу електростанції до експлуатації	Мінімальний розмір (%) місцевої складової, необхідної для отримання «зеленого» тарифу
Енергія сонця, вітру і біомаси	до 01.01.2013	30%
	з 01.01.2013 (вимога діє до 01.07.2013)	15%
	з 02.07.2013 по 01.07.2014 включно	30%
	з 02.07.2014	50%
Біогаз	до 01.01.2014 включно	відсутній
	з 02.01.2014 до 01.01.2015 включно	30%
	після 01.01.2015	50%
Сонячна енергія (додаткова вимога, стосується вартості українських матеріалів у виробництві сонячних модулів)	після 01.01.2013 (вимога діє до 01.04.2013)	30%

8а. Встановлення «зеленого тарифу»

Для встановлення «зеленого» тарифу необхідно надати до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики (НКРЕ), таке:

- пояснювальну записку з детальною інформацією про суб'єкт господарювання (форма власності підприємства; встановлена потужність генеруючого обладнання; характеристики генеруючого обладнання);
- розрахунок собівартості виробництва електричної енергії з використанням альтернативних джерел енергії (за установленою формою);
- обґрунтування статей і елементів витрат собівартості виробництва електричної енергії (копії договорів на закупівлю товарів, робіт і послуг; кошторис, розшифровки, довідка про середню кількість персоналу; довідка про балансову вартість основних фондів із розбивкою по групах станом на дату подання заяви про затвердження «зеленого» тарифу);
- пояснювальну записку до робочого проекту будівництва об'єктів електроенергетики;
- копію зареєстрованої декларації по початок виконання будівельних робіт або дозволу на виконання будівельних робіт;
- копію технічних умов на приєднання до електромереж установок з виробництва електроенергії;
- зареєстровану декларацію про готовність об'єкта до експлуатації або сертифікат ДАБІ;
- копію проектно-кошторисної документації на здійснення будівництва;
- документ(и), що підтверджує(ють) дотримання вимог української складової.

Процедура отримання рішення про «зелений» тариф є безплатною і забере не більше 45 календарних днів від дня подання всіх документів і інформації.

8б. Членство в Оптовому ринку електроенергії (ОРЕ)

Для отримання членства в ОРЕ необхідно надати Раді ОРЕ такі документи:

- заяву;
- довіреність (у випадку подачі документів представником);
- короткий опис діяльності заявника із зазначенням території, на якій передбачається діяльність у перший місяць, а у подальшому – по договорах на поставку електроенергії;

- дані про річні обсяги операцій, що заявник планує здійснювати в ОРЕ;
- інформацію про юридичну адресу і банківські реквізити заявника, завірені підписом першого керівника і печаткою підприємства (2 примірники);
- протокол узгодження з Розпорядником системи розрахунків обсягів, форм, термінів, способів передачі даних і процедур, необхідних для проведення розрахунків у відповідності до Правил ОРЕ;
- узгоджену з Розпорядником системи розрахунків довідку про характер очікуваних операцій;
- довідку від НКРЕ про відсутність заборгованості по сплаті поточної плати за ліцензією;
- рекомендацію на вступ від фактичних членів ОРЕ;
- нотаріально завірену копію статуту;
- нотаріально завірену копію свідоцтва про державну реєстрацію заявника;
- копію свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ;
- копію документу про призначення керівника;
- зразки підписів керівників (відповідальних осіб), які мають право підпису документів під час діяльності в ОРЕ.

Існує ризик, що у Вас попросять додаткові документи, не зазначені у наведеному вище переліку.

Рішення про прийняття в члени ОРЕ приймається впродовж 30 календарних днів від дня подання документів і інформації. Після прийняття рішення Радою ОРЕ заявник впродовж 28 календарних днів повинен підписати відповідний договір.

Процедура вступу до членів ОРЕ є безкоштовною.

9. Договір на продаж електроенергії

Договір на продаж електроенергії укладається з ДП «Енергоринок». Для укладання договору необхідно подати заяву. Заявник може очікувати 2 примірники договору на підставі типового договору про купівлю-продаж електроенергії впродовж 20-30 календарних днів. Після цього може знадобитися узгодження договору з місцевою енергетичною системою НЕК «Укренерго», а вже після цього узгоджені і підписані договори передаються до ДП «Енергоринок». Підписані з боку ДП «Енергоринок» примірники

договору можна очікувати впродовж 20-30 календарних днів.

Після підписання договору його необхідно передати на узгодження до НКРЕ. Узгодження договору НКРЕ забере близько 1-2 тижнів.

Процедура укладання договору не передбачає внесення будь-яких платежів.

10. Продаж електроенергії за «зеленим» тарифом

Ви маєте повне право скористатися коефіцієнтами, що зростають, і продавати електроенергію суттєво дорожче.

Ви зробили внесок у розвиток альтернативної енергетики країни і зміцнили енергетичну безпеку національної економіки.

Бар'єри НЕВИРІШЕНІ РЕГУЛЯТОРНІ ПИТАННЯ

У процедурі отримання «зеленого» тарифу існують прогалини, які суттєво ускладнюють доступ до ринку, збільшують термін затвердження тарифу і збільшують ризики проекту.

Незважаючи на відсутність прямого обмеження у законі, НКРЕ не затверджує «зелений» тариф у випадку спільного використання традиційних і альтернативних джерел енергії.

Будь-який інвестор ще на етапі проектування хоче бути впевненим, що отримає «зелений» тариф. Проте, законодавство не гарантує отримання «зеленого» тарифу до введення електростанції до експлуатації.

Одним із найбільш складних обмежень для інвестора є необхідність дотримання правила про місцеву (українську) складову. При цьому проблемою є не тільки завищений розмір такої складової (до 50%), але й обмежувальний список елементів, які можуть враховуватися при підрахунку.